

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

15 października 2023 r.

SZKOLENIE CZŁONKÓW OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH

Kwalifikacja ważności głosu

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

Art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego

Ilekoć w kodeksie jest mowa o:

znaku „X”

– rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

Należy zwrócić szczególną uwagę, że w referendum dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych pytań lub wariantów rozwiązania albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

KWALIFIKACJA WAŻNOŚCI GŁOSU

3

Ustalając, czy głos w zakresie danego pytania jest ważny czy nieważny, OKW stosuje poniższe reguły:

1) znakiem „X” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X” oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do OKW (w razie wątpliwości komisja rozstrzyga w głosowaniu);

2) wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „X” postawiony przez głosującego poza przeznaczoną na to kratkę, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;

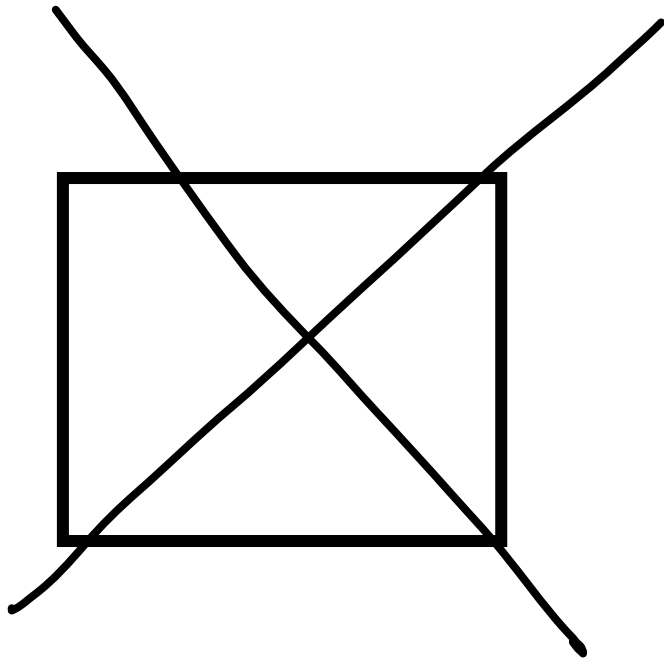
3) dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych pytań lub wariantów rozwiązania albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

4

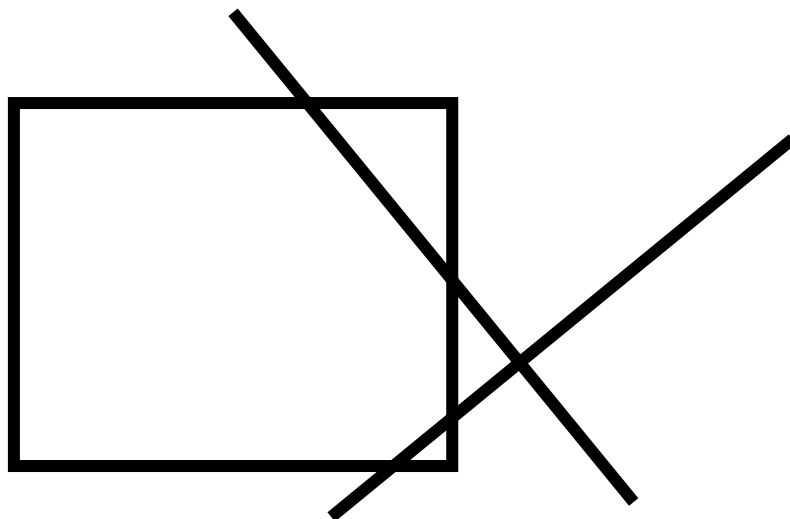
**GŁOS
WAŻNY**

**Dwie linie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

5

**GŁOS
NIEWAŻNY**

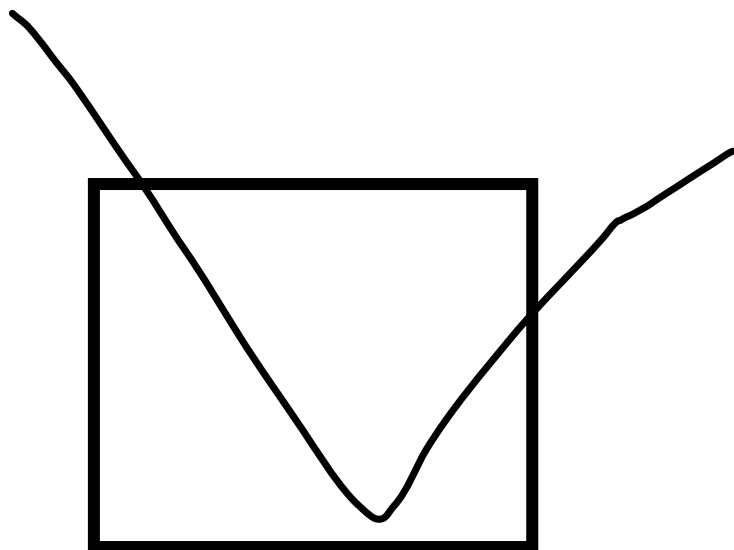
**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki**

Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

6

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki.**

Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

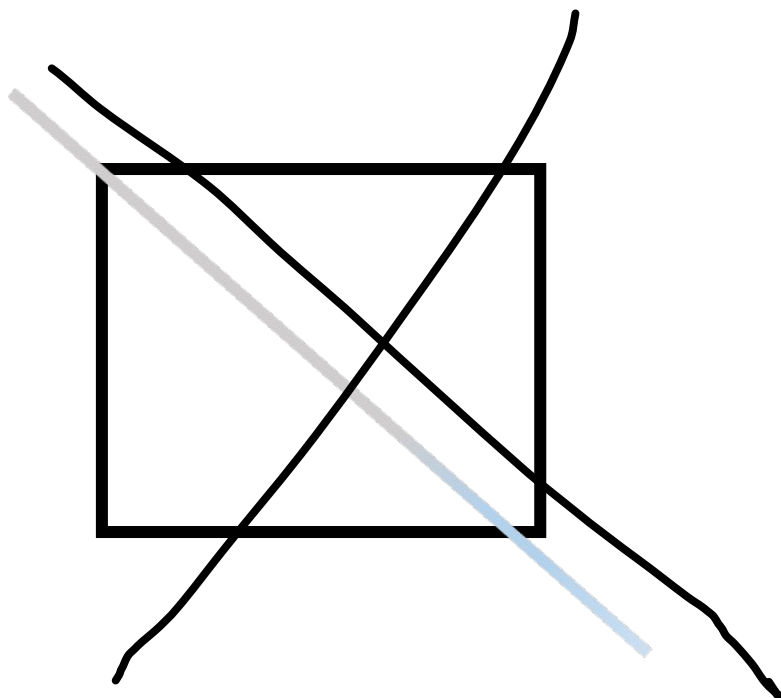

7

**GŁOS
WAŻNY**

**Dwie linie przecinają się w obrębie kratki.
Obramowanie kratki należy uznać za część
kratki.**

**GŁOS
WAŻNY**

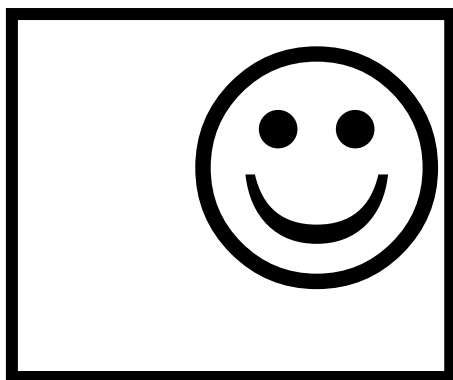
**Co najmniej dwie linie przecinają się
w obrębie kratki. Dodatkowa jaśniejsza linia może
być efektem „nierozpisanego” długopisu.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

9

**GŁOS
NIEWAŻNY**

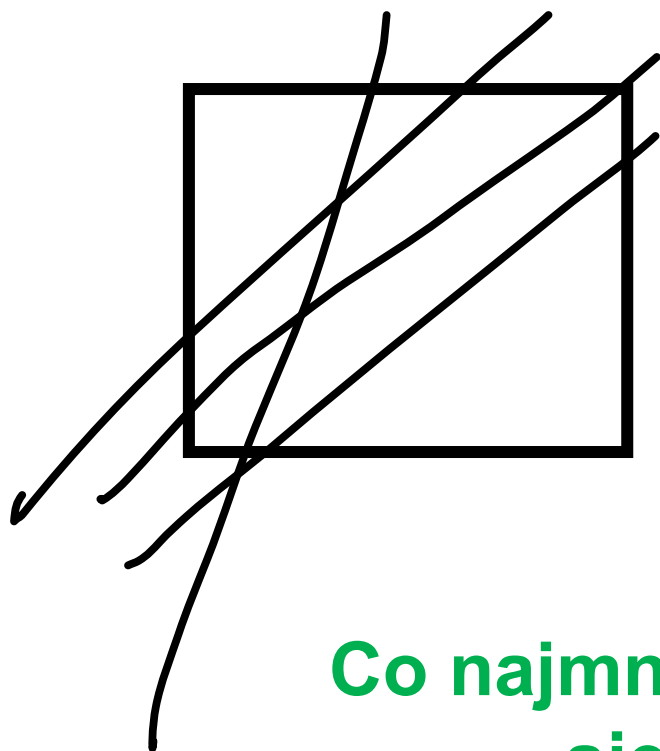
Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

10

**GŁOS
WAŻNY**

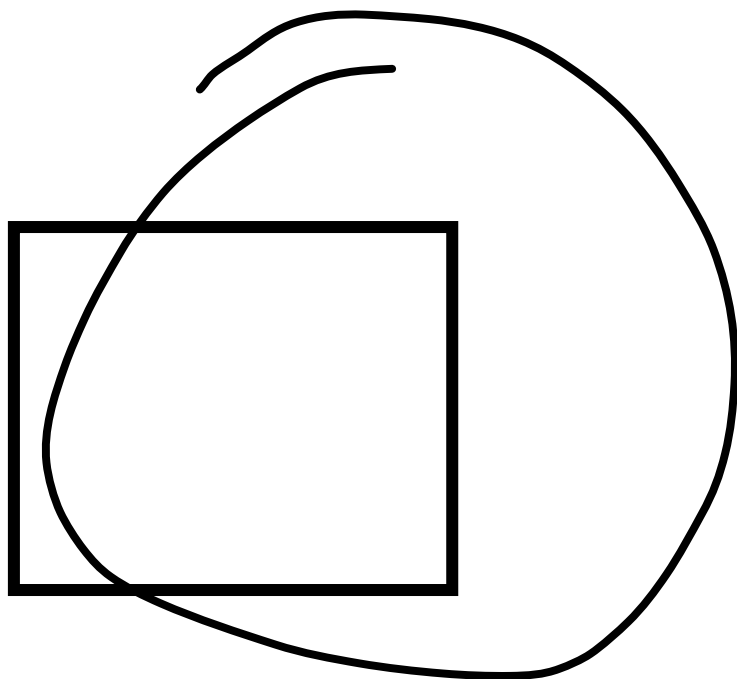

**Co najmniej dwie linie przecinają
się w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

11

**GŁOS
NIEWAŻNY**

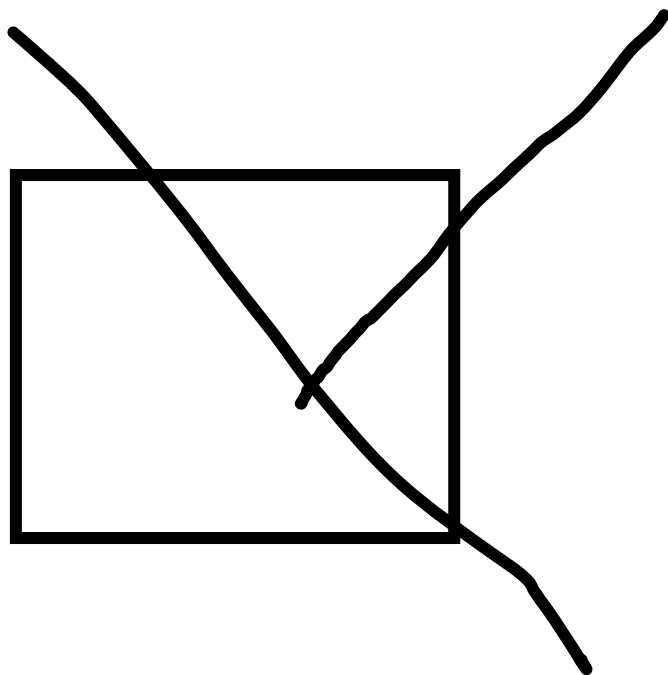
**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki**

Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

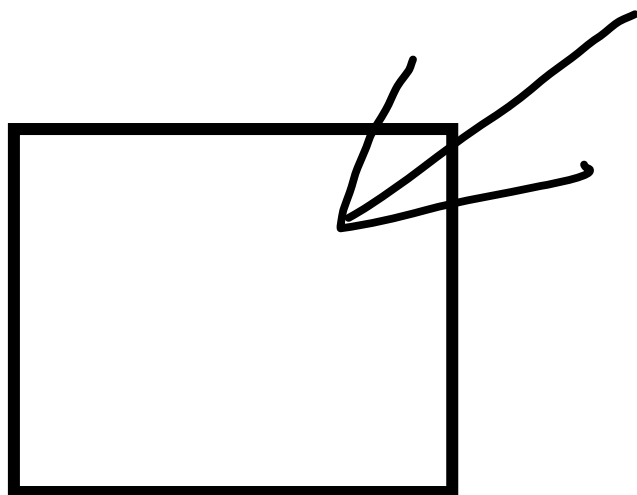

12

**GŁOS
WAŻNY**

Dwie linie przecinają się w obrębie kratki

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

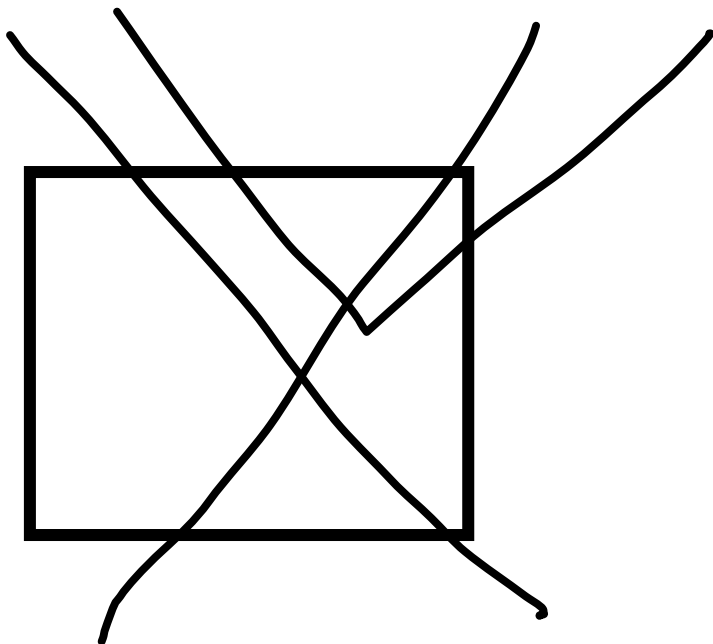
Trzy linie są ze sobą styczne.

Znak graficzny naniesiony w obrębie kratki

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

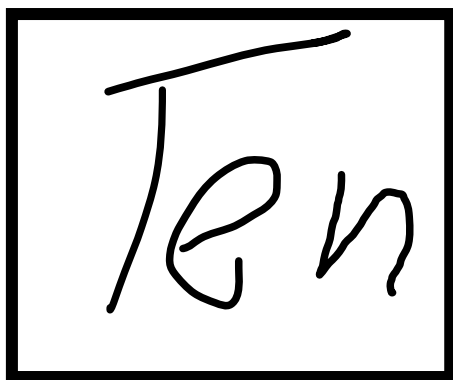

14

**GŁOS
WAŻNY**

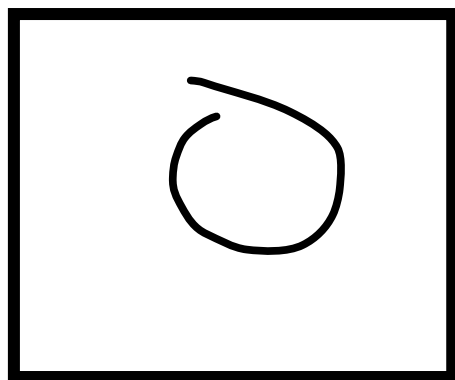
**Co najmniej dwie linie przecinają się w obrębie
kratki**

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

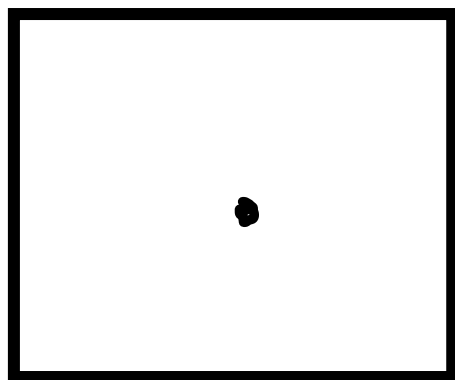

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

Znaki graficzne naniesione w obrębie kratki

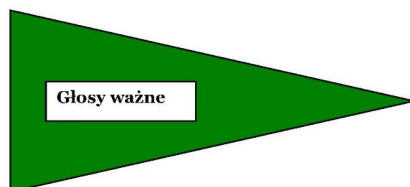
REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

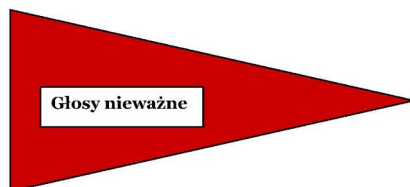
18

Załącznik do uchwały
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 4 września 2023 r. (poz. ...)

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWYM ZARZĄDZONYM NA DZIEŃ 15 PAŹDZIERNIKA 2023 R.

- głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) na karcie do głosowania w kratce z lewej strony obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce z lewej strony obok odpowiedzi negatywnej „NIE”

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane pytanie
- niepostawienie znaku „X” w żadnej z krutek w odpowiedzi na dane pytanie

**NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

19

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 15 października 2023 r.

- 1) Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?

☐ TAK

☐ NIE

- 2) Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?

☐ TAK

☐ NIE

- 3) Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?

☐ TAK

☐ NIE

- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?

☐ TAK

☐ NIE

INFORMACJA

- Głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”.
- Jeżeli w odpowiedzi na dane pytanie postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

KARTA DO GŁOSOWANIA

KWALIFIKACJA WAŻNOŚCI GŁOSÓW - QUIZ

20

**Głos
nieważny**

**Głos
ważny**

**Głos
nieważny**

**Głos
ważny**

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

21

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 15 października 2023 r.

- 1) Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?

☐ TAK

☐ NIE

- 2) Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?

☐ TAK

☒ NIE

- 3) Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?

☐ TAK

☐ NIE

- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?

☐ TAK

☐ NIE

INFORMACJA

- Głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”.
- Jeżeli w odpowiedzi na dane pytanie postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS WAŻNY

Oddany na pytanie nr 2
Co najmniej dwie linie
przecinają się w obrębie.

GŁOS NIEWAŻNY

Dotyczy pytania nr 1,3,4
Nie postawiono znaku „X”
w żadnej z kratek przy
danym pytaniu.

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

22

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 15 października 2023 r.

- 1) Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?
- ☐ TAK ☐ NIE
- 2) Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?
- ☒ TAK ☒ NIE
- 3) Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?
- ☐ TAK ☐ NIE
- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?
- ☐ TAK ☐ NIE

INFORMACJA

- Głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”.
- Jeżeli w odpowiedzi na dane pytanie postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Dotyczy pytania nr 1,2,3,4.

Nie postawiono znaku „X”
w żadnej z kratek przy
pytaniu nr 1,3,4.

Postawiono znak „X”
w obu kratkach przy
pytaniu nr 2.

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

23

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 15 października 2023 r.

- 1) Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?

☐ TAK

☐ NIE

- 2) Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?

☐ TAK

☐ NIE

- 3) Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?

☐ TAK

☐ NIE

- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?

☐ TAK

☐ NIE

INFORMACJA

- Głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”.
- Jeżeli w odpowiedzi na dane pytanie postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Dotyczy pytania nr 1,2,3,4.

Znak „X” postawiony poza przeznaczoną na to kratką, w zakresie danego pytania.

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

24

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 15 października 2023 r.

- 1) Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?

☐ TAK

☐ NIE

- 2) Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?

☐ TAK

☐ NIE

- 3) Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?

☐ TAK

☐ NIE

- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?

☐ TAK

☐ NIE

INFORMACJA

- Głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”.
- Jeżeli w odpowiedzi na dane pytanie postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Dotyczy pytania nr 1,2,3,4.

Nie postawiono znaku „X”
w żadnej z kratek
przy danym pytaniu.

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE

25

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 15 października 2023 r.

- 1) Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?

☐ TAK

☐ NIE

- 2) Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?

☐ TAK

☐ NIE

- 3) Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?

☐ TAK

☐ NIE

- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?

☐ TAK

☐ NIE

INFORMACJA

- Głosujący odpowiada oddzielnie na poszczególne pytania, stawiając znak „X” w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”.
- Jeżeli w odpowiedzi na dane pytanie postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Dotyczy pytania nr 1,2,3,4.

Nie postawiono znaku „X”
w żadnej z krutek
przy pytaniu nr 1,2,3,4.

Poczynienie innych
dopisków poza kratką
nie wpływa na ważność
głosu.

Art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego

Ilekoć w kodeksie jest mowa o:

znaku „X”

– rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

Należy zwrócić szczególną uwagę, że w referendum dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych pytań lub wariantów rozwiązania albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

DEFINICJA ZNAKU „X”

27

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest **głosem ważnym**, czy też **głosem nieważnym**, uprawniona jest tylko **obwodowa komisja wyborcza**.

Nie ma możliwości występowania z pytaniami w tym zakresie do innych podmiotów, w tym do Państwowej Komisji Wyborczej, komisarza wyborczego, urzędnika wyborczego, czy delegatury KBW.

Dziękujemy Państwu za uwagę

Krajowe
Biuro
Wyborcze